

Státní okresní archiv Cheb

Archiv obce Horní Paseky

1944

Inventář

EL NAD č.: 848
AP č.: 1543

Mgr. Ladislava Součková

Cheb 2013

Obsah

I. Vývoj původce archivního fondu	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	5
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky	6
Seznam použitých pramenů a literatury	7
Přílohy:	
Příloha č. 1: Seznam použitých zkratk	9
Inventární seznam	10

I. Vývoj původce archivního fondu

Obec Horní Paseky se rozprostírala ve východní části Ašska, v blízkosti hranic s německým Saskem, v nadmořské výšce 675 metrů.

Původní německý název obce je Oberreuth, do roku 1948 se užíval český název Horní Reuth a poté Horní Paseky. Nejstarší písemná zmínka o obci pochází z roku 1291, kdy byl majitelem vsi Jinřich z Plavna. Zhruba v polovině 14. století ves odkoupili od Neubergů Zedtwitzové.¹ Již v roce 1785 zde fungoval celní úřad. Od roku 1842 se v obci uvádí cihelna a vápenný lom, další obyvatelé se živili zemědělstvím, případně tkalcovstvím.²

Organizaci místní samosprávy předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Zákon o prozatímním obecním zřízení č. 170 ř. z. ze dne 17. března 1849 (tzv. Stadionovo prozatímní zřízení) zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí. Ke zvolení prvních zastupitelských sborů došlo po vydání volební instrukce ze dne 8. dubna 1850. V každé obci byly zřízeny dva orgány – na tři roky volený obecní výbor a obecní představenstvo. V roce 1862 vydán rámcový říšský obecní zákoník, který měl v některých svých ustanoveních přímou platnost, zatímco jiné jeho předpisy byly realizovatelné po vydání zemských prováděcích zákonů. V roce 1864 vešlo v platnost obecní zřízení a volební řád pro Moravu a Čechy, které se vztahovalo na všechny obce s výjimkou statutárních měst a v mnohém navazovalo na Stadionovo prozatímní obecní zřízení.

Horní Paseky se v roce 1850 staly osadou obce Vernéřova (Wernersreuth), která spadala pod politický i soudní okres v Aši. V roce 1874 získaly Horní Paseky samostatnost (zákon č. 22/1874 z. z.). V Orts-Repertorium für das Königreich Böhmen z roku 1893 se uvádí, že v obci žilo celkem 336 obyvatel v 58 domech a náležely k ní samoty Röthenbach a Röthenmühle. V roce 1913 zde žilo 342 obyvatel a obec spadala k farnosti Aš – Niklasberg a poštovnímu úřadu v Aši. Vzhledem k torzovitosti archivního fondu nebylo možné zjistit bližší informace o chodu místní samosprávy. J. Tittman (Heimatskunde des Ascher Bezirkes, Aš 1893) uvádí v roce 1892 na postu starosty obce Andream Kunzela z č.p. 1 a jako radního Adama Kunzela z č. p. 2 a Andream Wunderlicha z č. p. 40. Obecní výbor měl celkem 9

¹ ALBERTI, Karl: *Beiträge zur Geschichte der Stadt Asch und des Ascher Bezirkes*. Band I. – Vom Mittelalter bis zum Dreißigjährigen Krieg, Asch, 1934.

² ALBERTI, Karl: *Beiträge zur Geschichte der Stadt Asch und des Ascher Bezirkes*. Band III., Asch, 1940

členů. Na jediném dochovaném dokumentu (Knize rozpočtu a evidence obecního majetku) z roku 1944 jsou podepsáni starosta Adam Künzel a pokladník Adam Wunderlich.

Po velkém požáru v roce 1917, kdy shořela polovina zdejších domů, se mnoho rodin z obce natrvalo vystěhovalo. V roce 1930 měla obec 277 obyvatel.

Po vzniku ČSR vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení č. 75/1919 Sb. zákon o řádu volení v obcích a č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení. Podle novely stálo v čele obce obecní zastupitelstvo (dříve obecní výbor), které si ze svého středu volilo obecní radu (dříve obecní představenstvo), tvořenou starostou a radními.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938-1945 vstoupil v platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů navazující na prvorepublikové okresní úřady. Horní Paseky spadaly pod pravomoc Landrátu v Aši. Na základě vládního nařízení č. 4 ze dne 5. května 1945 místní obecní úřad zanikl a správu nad obcí převzala dočasně ustavená MSK.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Kde a v jakých prostorách měl původce dokumenty uloženy, se nepodařilo s jistotou určit.

V roce 1993 byl při revizi archivních fondů nalezen 1 karton dokumentů z roku 1943 bez záznamu o převzetí, který byl dodatečně zapsán dne 23. 9. 1993 pod př. č. 1184.

Ve fondu se nedochovaly žádné písemné instrukce o způsobu vedení a ukládání spisů.

Vzhledem k torzovitému množství dochovaných materiálů je zřejmé, že před převzetím do archivu došlo ke ztrátám a zničení většiny dokumentů.

Nepodařilo se zjistit, zda se archiválie původce nenacházejí v jiných archivech nebo archivních fondech.

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Časový rozsah archivního fondu je vymezen rokem 1944. Protože se dochovala pouze 1 účetní kniha, můžeme jej označit jako torzovitý.

Během inventárního zpracování nebyl vyskartován žádný materiál ani nebyly provedeny žádné vnitřní přesuny.

Celkový počet evidenčních jednotek a rozsah fondu zůstaly beze změny. Původně byl evidován 1 karton spisů, při pořádání byla v kartonu nalezena pouze 1 účetní kniha. Došlo také k drobnému posunu časového rozsahu, neboť Kniha rozpočtu a evidence obecního majetku za rok 1943 byla sepsána až v roce následujícím.

Vzhledem k absenci písemných instrukcí o způsobu a vedení spisů, byl archivní fond uspořádán s přihlédnutím k umělému schématu – Metodickému návodu na pořádání a inventarizaci fondů Archiv obce, který vydala Archivní správa MV v Praze dne 31. ledna 2000.

Fyzický stav archiválie je dobrý a nevyžaduje akutní restaurátorský zásah. Kniha je psána německým jazykem.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

V archivním fondu Archiv obce Horní Paseky se dochovala pouze jediná účetní kniha z roku 1944. Jedná se o Knihu rozpočtu a evidence obecního majetku, která vypovídá o hospodaření obce v roce předchozím. Badatelské využití fondu je tak bohužel velice omezené.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky

Archivní fond uspořádala, inventární seznam a úvod sestavila v měsíci lednu 2011
Ladislava Součková ve Státním okresním archivu Cheb.

Cheb, 9. 1. 2013

Mgr. Ladislava Součková

Seznam použitých pramenů a literatury

ALBERTI, Karl: *Beiträge zur Geschichte der Stadt Asch und des Ascher Bezirkes*. Band I. – Vom Mittelalter bis zum Dreißigjährigen Krieg, Asch, 1934.

ALBERTI, Karl: *Beiträge zur Geschichte der Stadt Asch und des Ascher Bezirkes*. Band III., Asch, 1940

Amtliches Gemeindeverzeichnis für das Deutsche Reich. Teil II: Sudetendeutsche Gebiete und Memelland, Verlag für Sozialpolitik, Wirtschaft und Statistik, Paul Schmidt, Berlin, 1939.

Catalogus venerabilis cleri saecularis et regularis archidioeceseos Pragensis pro anno Domini MCMXXXVIII. Praegae, 1938.

Catalogus venerabilis cleri saecularis et regularis archidioeceseos Pragenae pro anno Domini MDCCCXCIII. Praegae, 1893.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka - JANÁK, Jan - DOBEŠ, Jan: *Dějiny správy v českých zemích : od počátku státu po současnost*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 2005.

KOTYŠKA, Václav: *Úplný místopisný slovník Království českého*. Bursík & Kohout, Praha, 1895.

ORTH, Jan - SLÁDEK, František: *Topograficko-statistický slovník Čech čili podrobný popis měst, městysů, vesnic, pak zámků, dvorů, továren, mlýnů, hutí a podobných o samotě ležících stavení, jakož i všech zpustlých hradů a zaniklých osad Království českého*. I. L. Kober, Praha, 1870.

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Albert & Hanselik, Haida, s. d.

Orts-Repertorium für das Königreich Böhmen. K. k. Staathalterei, Prag, 1893.

Orts-Repertorium für das Königreich Böhmen. K. k. Staathalterei, Prag, 1913.

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich. Kaiserl.-königl. Hof- und Staatsdruckerei, Wien, 1849.

Retrospektivní lexikon obcí Československé socialistické republiky 1850-1970. Federální statistický úřad, Praha, 1978.

Seznam obcí a okresů Republiky Česko-slovenské, které byly připojeny k Německu, Maďarsku a Polsku, Státní úřad statistický, Praha, 1938.

SCHWARZ, F.: *Výklad zákona obecního: zřízení obecní a řád volení v obcích*. Praha, 1898.

TITTMANN, J.: *Heimatskunde des Ascher Bezirkes*. Asch 1893

Verzeichniss der Orts-Gemeinden im Königreichen Böhmen. Prag, 1861.

Zákoník zemský království českého 1874 (č. 22).

Zprávy Státního úřadu statistického Republiky Československé, ročník XXVII, 1946.

Seznam použitých zkratek

AO	archiv obce
AP	archivní pomůcka
bm	běžný metr
č. j.	číslo jednací
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
inv. č.	inventární číslo
MSK	místní správní komise
MV	Ministerstvo vnitra
ř. z.	říšský zákoník
SOAP	Státní oblastní archiv v Plzni
SOkA	státní okresní archiv
z. z.	zemský zákoník

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedm.
------------	-------	------------------	----------------

I. Knihy

Účetní knihy

1	Kniha rozpočtu a evidence obecního majetku za rok 1943	1944	ukn 1
---	---	------	-------

Název archivní pomůcky:	Archiv obce Horní Paseky
Značka archivní pomůcky:	AO Horní Paseky
Časový rozsah:	1944
Počet evidenčních jednotek:	1 (1 úřední kniha)
Počet inventárních jednotek:	1
Rozsah v bm:	0,01 (úřední knihy - 0,01)
Stav ke dni:	9. 1. 2013
Zpracovatel(é) archivního souboru:	Mgr. Ladislava Součková
Zpracovatel(é) archivní pomůcky:	Mgr. Ladislava Součková
Počet stran:	12
Počet exemplářů:	5
Schválil:	Mgr. Karel Halla dne 9. 1. 2013 - č.j. SOAP/020 - 0024/2013